

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

دستورالعمل تهیه، چاپ و نصب شناسه
نهال درختان میوه 1391

تهیه و تنظیم: عبدالرضا کاوند

کمیته فنی معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال:

- آقای دکتر دهقانی شورکی
- آقای دکتر اردشیر رحیمی میدانی
- آقای مهندس وحید موید صفاری
- آقای مهندس مرتضی همتی
- آقای مهندس عبدالرضا کاوند
- آقای مهندس ایمان جعفری مفیدآبادی
- آقای مهندس مجتبی علیزاده
- آقای مهندس میر مجید بنی فاطمه
- خانم مهندس فاطمه بشیری

موضوع:

این دستورالعمل به منظور کنترل و نظارت این مؤسسه بر مراحل تهیه، چاپ و نصب شناسه نهال درختان میوه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تعریف:

شناسه نهال قطعه‌ای به ابعاد 28×172 میلیمتر از جنس کاغذ فشرده، آلومینیوم یا پلاستیک است که بر روی آن کلیه مشخصات شناسایی نهال از جمله اصلت، سلامت و سال تولید آن درج می‌گردد. شناسه دارای ارزش حقوقی است و از طرف مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال قابل ردیابی است.

اهمیت و ضرورت:

نهال مرغوب و استاندارد یکی از مهمترین نهاده‌ها برای اجرای سیاستهای کلان توسعه صنعت باغبانی کشور و ایجاد باغات یکنواخت با افزایش کمی و کیفی است که موجب کاهش هزینه‌های تولید در دراز مدت می‌شود.

شناسه نهال گویای اصلت، سلامت و استاندارد بودن نهال است که تحت نظارت مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال تولید می‌شود. در حال حاضر، اصلت رقم براساس خوداظهاری تولید کننده نهال و تأیید سلامت آن توسط سازمان حفظ نباتات کشور صورت می‌گیرد. ضرورت دارد تا نهال در محل نهالستان توسط تولید کننده نهال شناسه دار و به بازار عرضه شود.

ضوابط تهیه شناسه نهال:

1 - انواع شناسه

در فرآیند تولید نهال گواهی شده به تناسب کیفیت نهال شناسه‌هایی به رنگهای آبی، زرد، نارنجی یا سفید استفاده می‌شود که هر رنگ مفهوم و معنای خاصی دارد. بر همین اساس با توجه به شرایط داخلی کشور این مؤسسه تقسیم بندیهای زیر را اعمال می‌نماید.

- رنگ آبی: نهالی شناسه آبی دریافت می‌کند که فرآیند گواهی شدن را طی نموده و به عنوان نهال کاملاً "عاری از ویروس (virus free)" شناخته می‌شود.

- رنگ سبز: نهالی شناسه سبز دریافت می‌کند که تنها در برابر ویروسهای مهلک و خطرناک شایع در منطقه تست ویروس (virus test) شده باشد. اینگونه نهالها عاری از ویروسهای مهم شناخته شده منطقه هستند.

- رنگ زرد : نهالی شناسه زرد دریافت می‌کند که از نظر پایه و پیوندک دارای اصالت رقم است، و بر اساس سلامت ظاهری نهال، ارزیابی می‌شود. این نهال تحت عنوان نهال پیش گواهی مورد تأیید مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال و سازمان حفظ نباتات کشور است.

- رنگ سفید: نهالی شناسه سفید دریافت می‌کند که اصالت پایه و پیوندک آن مبتنی بر خوداظهاری تولید کننده است. این نهال تحت نظارت مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال و کنترل سلامت سازمان حفظ نباتات کشور تولید می‌شود.

2 - مشخصات متن شناسه (رنگ سفید) :

در تهیه و تولید شناسه، رعایت دقیق موارد زیر در متن شناسه الزامی است.

- 1- نام و نام خانوادگی تولید کننده ،
- 2- نام پایه ،
- 3- نام رقم ،
- 4- نام استان و شهرستان محل تولید ،
- 5- شماره مجوز موسسه ،
- 6- سال تولید ،
- 7- کد 14 رقمی موسسه ،
- 8- علامت تجاری تولید کننده،

3- ماندگاری شناسه (رنگ سفید) :

جنس شناسه نهال باید بگونه‌ای انتخاب شود که شناسه و اطلاعات مندرج بر روی آن حداقل تا زمان اولین محصول حفظ شود .

4- تأیید شناسه :

هر تولید کننده شناسه (اشخاص حقیقی یا حقوقی) باید قبل از تولید انبوه نمونه‌ای از شناسه را به مؤسسه ارسال نمایند تا در صورت تأیید، نسبت به تولید انبوه اقدام شود. نمونه تأیید شده هر سال در آرشيو مؤسسه نگهداری می‌شود. مؤسسه حق قانونی نظارت بر کمیت و کیفیت تولید شناسه در هر مرحله و در هر زمان برای خود محفوظ میداند.

5- آمار و چاپ شناسه:

به منظور جلوگیری از هر گونه اشکال در سیستم چاپ، آمار تعداد شناسه مورد نیاز برای هر نهالستان باید از طریق مؤسسه تأیید و جهت اقدام به چاپخانه مورد تأیید ارسال شود .

6- کنترل و نظارت:

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال به منظور جلوگیری از هر گونه اشکال در تهیه و کاربرد شناسه باید در تمام مراحل تولید و کاربرد شناسه کنترل و نظارت لازم اعمال نماید.

7- اعتبار شناسه :

شناسه تولید شده هر سال برای همان سال معتبر است و استفاده آن در سالهای بعد مقدور نیست. توضیح اینکه در موارد خاص و با اخذ مجوز کتبی از مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال، استفاده شناسه با حداکثر یکسال تغییر امکان پذیر است.

8- الصاق شناسه :

شناسه هر محصول باید قبل از کندن نهال در محل نهالستان به نهال همان محصول الصاق گردد.

9- مشخصات فنی شناسه

- جنس شناسه: شناسه می تواند از جنس کاغذ فشرده با لمینیت ، ورق آلومینیم (با قطر مناسب) با لمینیت یا از پلاستیک مخصوص باشد.

- ابعاد شناسه: در حال حاضر شناسه یک قطعه در ابعاد 172×28 میلیمتر، پشت چسب دار و مطابق نمونه است.

- رنگ شناسه: در حال حاضر رنگ زمینه شناسه باید سفید و رنگ اطلاعات چاپ روی آن باید سیاه باشد .

- اندازه قلم شناسه: قلم کد 14 رقمی، شماره مجوز مؤسسه و علامت تجاری تولید کننده باید درشت تر و بقیه نوشته ها باید با قلم نازک و خوانا نوشته شود .

توضیح : اطلاعات مندرج در این دستورالعمل می تواند در صورت نیاز هر دو سال یکبار باز بینی و اصلاح شود.

این دستورالعمل در 9 بند تنظیم و به تاریخ 88/10/8 در جلسه کار گروه فنی معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال تصویب و متعاقبا" از طرف مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال ابلاغ گردید.